

ZAPISNIK 2. seje STROKOVNEGA SVETA ZDUS

(mandatno obdobje 2019 - 2023),
dne 13. 2. 2020 ob 10.00 uri na sedežu ZDUS

Prisotni člani (11/17): Tomaž Banovec, Jožko Čuk, Andrej Gerenčer, Primož Hainz, mag. Milan Krajnc, Milan Osterc, Jožica Puhar, Branko Suhadolnik, Rožca Šonc, Anka Tominšek in Martin Toth.

Prisoten vabljen: Miha Jazbinšek (pri Ad. 8).

Opravičili so se člani: Vera Pečnik, Janez Sušnik, Danilo Škerbinek in Alojz Vitežnik.

Opravičena vabljena: Ana Bilbija.

Odsoten član: dr. Janko Čakš.

Uvodoma je predsednik sveta člane seznanil z odstopom Jožeta Gašperšiča s funkcije člana sveta, zadolženega za področje informatike ter opravičil Ano Bilbijo za odsotnost pri poročanju o delu sveta v letu 2019.

Na pobudo Tomaža Banovca je predsednik predlagal, da se kot 7. točka na dnevi red uvrsti obravnava Strategije prostorskega razvoja Slovenije do 2050. Tomaž Banovec je vprašal po pristojnosti Strokovnega sveta pri obravnavi točke o zemljiščih na območju MOL. Predlagal je načelno razpravo, ne pa ukvarjanje s konkretnimi zemljišči. Jožica Puhar je v imenu vodstva pojasnila, da se je točka uvrstila na dnevni red na pobudo podpredsednice Vere Pečnik, ki se je sestala z Mihom Jazbinškom in Črtom Kanonijem ter ocenila, da je razprava pomembna za Strokovni svet. Tomaž Banovec je še vprašal, kdo v Strokovnem svetu pokriva področje domov za starejše. Predsednik je dejal, da je to njegovo področje. Tomaž Banovec je apeliral, da se realizira točka o razdelitvi vsebinskih področij med člani sveta.

Sejo je vodil predsednik sveta mag. Milan Krajnc po dopolnjenem dnevnem redu:

1. Potrditev zapisnika 1. seje in sprejem poročila o izvršitvi sklepov
2. Sprejem poročila o delu od 1. 1. do 29. 8. 2019
3. Plan dela za leto 2020
4. Informacija o trenutnem stanju v zvezi z Akcijskim načrtom SDD
5. Poročilo o udeležbi na Statistični dan 2020 – »Podnebna kriza - vroči podatki«
6. Informacija o aktivnostih pri sprejemanju Stanovanjskega zakona in o delovnem posvetu z ranljivi skupinami
7. **Strategija prostorskega razvoja RS do 2050 in z njo vezana strateška gradiva in razvojne politike in gradiva**
8. Zemljišča na območju MOL (vabljen Miha Jazbinšek)
9. Informacija o razgovoru z evropskimi poslanci
10. Napovednik/brošura Dnevi medgeneracijskega sožitja 2020
11. Razno

Na predlog predsednika je bil soglasno sprejet

Sklep št. 1: Dopolnjen dnevni red 2. redne seje se potrdi.

Ad. 1

K poročilu o izvršitvi sklepa št. 10 o stališče ZDUS zvezi s predlogom SAB za izredno uskladitev pokojnin je Anka Tominšek dodala, da je bila v imenu ZDUS na 17. Redni seji Odbora za delo DZ, kjer se je obravnaval Predlog zakona o dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2H), druga obravnava, EPA 782-VIII. Ekonomsko socialni svet je dal soglasje, da se izredna uskladitev pokojnin konec leta izvede v odstotkih, ne pa nominalno.

K poročilu o izvršitvi sklepov je Jožica Puhar dodala stališče AGE do finske pobude in predlagala, da stališče obravnava tudi Komisija za gospodarstvo in turizem, s čimer se je Jožko Čuk strinjal.

Na predlog predsednika je bil soglasno sprejet

Sklep št. 2: Zapisnik 1. redne seje in poročilo o izvršitvi sklepov, z obrazložitvami podanimi na seji, se potrdita.

Ad. 2

Mag. Milan Krajnc je iz poročila o delu sveta v letu 2019 razbral dva napotka za delo v prihodnje. Ostal je nerealiziran sklep o pripravi enotnega obrazca za oddajo poročil predstavnikov ZDUS v državnih in drugih organih. Tomaž Banovec je pojasnil ozadje te pobude ter dejal, da gre za ureditev vsebinskih komunikacij znotraj ZDUS in da to ni zgolj vprašanje Strokovnega sveta. Takrat je je predlagal, da se pripravi enostaven obrazec za odgovor na 7 vprašanj in naj se razmisli o funkciji takšnega poročanja. Jožica Puhar je dodala, da je bil rok za oddajo poročil že določen in predlagala, da se v letu 2020 pogleda, ali glede na oddana in neoddana poročila obstaja potreba po enotnem obrazcu. Po razpravi so se člani strinjali s predsednikom, da se nerealiziran sklep ne sprejme kot pobuda za delo v letu 2020.

Drug napotek, ki izhaja iz poročila o delu v preteklem letu je pobuda za razpravo o evtanaziji. Tomaž Banovec je pojasnil ozadje in dejal, da ZDUS v takšnih razpravah ne bi smel biti v prvih vrstah, a da gre za problem, ki jo bo takšna reprezentančna organizacija kot je ZDUS morala obravnavati, za kar je potrebno določiti skupino, ki bo razprave o evtanaziji redno spremljala. Mag. Milan Krajnc se je strinjal, da se bo svet vključeval v razpravo, ko bo aktualna, saj gre za izjemno težko strokovno, etično in filozofsko vprašanje. Primož Hainz se je strinjal, da ZDUS tega področja, kjer veljajo različna strokovna mnenja, ne bo razrešil in da ZDUS v zvezi s tem v tem času še ne more sprejeti enotnega stališča.

STROKOVNI SVET

Jožica Puhar je na kratko povzela poročilo o delu na mednarodnem področju v letu 2019, s komentarjem, da ji ni uspelo organizirati ekspertno skupino, ki bi delala na mednarodnih zadevah in da to ostaja naloga za leto 2020. Tomaž Banovec je predlagal, da se z gradivi AGE Platform Europe seznanijo več članov, in sicer da se pripravijo povzetki v slovenščini in objavijo na spletni strani ZDUS. Jožica Puhar je dejala, v kolikor je interes med člani sveta, bo ZDUS zagotovil, da še oni prejemaajo novice AGE.

Na predlog predsednika je bil soglasno sprejet

Sklep št. 3: Poročilo o delu sveta od 1. 1. do 29. 8. 2019 in poročilo o delu na mednarodnem področju v letu 2019 se sprejmeta.

Ad. 3

Mag. Milan Krajnc je seznanil, da je pripombe, ki sta ju prispevala Danilo Škerbinek in Branko Suhadolnik, upošteval. K točki 8 *Obravnava problematike v zvezi z zagotavljanjem pravice do institucionalnega varstva starejših in pomoči na domu* je dodal, da bo Komisija za zdravstveno in socialno varstvo organizirala razpravo, glede zagotavljanja pravice do institucionalnega varstva starejših in ocenjenih učinkih popravljalnih ukrepov MDDSZ, ki izhajajo iz odzivnega poročila na revizijsko poročilo Računskega sodišča. Moti ga dejstvo, da nihče ne govori o kakovosti življenja ljudi v domovih, ki so ostali na obrobju in nihče se ne bori za pravice teh ljudi. Gre za zagotavljanje zakonsko opredeljene pravice do institucionalnega varstva. Ugotavlja, da se tudi ZDUS z ukrepanjem na tem področju ni izkazal.

Primož Hainz je dejal, da je položaj v domovih danes drastično drugačen kot je bil nedavno. Vse se podira, domovi pokajo po šivih, zato je nujno potrebno ukrepati, pri čemer moramo objektivno reči, da je v preteklosti situacija bila drugačna.

Anka Tominšek se strinja, da je situacija več kot kritična in ugotavlja, da ni nikogar, ki bi se s tem ukvarjal. Edina, ki se problematiki domskega varstva sistematično posveča je Biserka Meden Marolt, ki je tudi dosegla, da se zagotovi ena dodatna plenica za varovance. Družba je do starejših absolutno diskriminatorna. Dokaz temu je, da se dodatek za pomoč in postrežbo ni valoriziral že 8 let. Odnos do starejših je nevzdržen.

V nadaljnji razpravi o odhajanju ljudi v domove za starejše v tujino (Hrvaška, Madžarska) so sodelovali mag. Milan Krajnc, Milan Osterc, Andrej Gerenčer in Jožica Puhar.

Mag. Martin Toth je poročal o udeležbi na konferenci »Kako do kakovostne in dostopne dolgotrajne oskrbe«, ki sta ga organizirala predstavništvo Evropske komisije v Sloveniji in Gospodarska zbornica v Sloveniji 11. 2. Komentiral je, da je bilo predstavljeno, da bo dolgotrajna oskrba le dejavnost patronažnih in medicinskih sester. Opozarja, da gredo stvari v napačno smer.

STROKOVNI SVET

Tomaž Banovec je opozoril, da smo na točki, ko govorimo o programu dela, zato je predlagal, da se gradivo o programu dela za 2020 spremeni v osnutek, saj potrebujemo natančno opredelitev, kaj smo sposobni narediti. Svet in Komisije ZDUS morajo delati z zavezujočimi sklepi, ki opredeljujejo zahteve po spremembah.

Mag. Milan Krajnc je pojasnil, da je pripravil program dela sveta kot splošne opredelitve na sistemskem nivoju. Operativne zadolžitve pa so naloge komisij in ekspertnih skupin. Ker je ZDUS kadrovsko omejen, mora ZDUS določenim temam dati prioriteto.

Primož Hainz se je strinjal, da se je potrebno strniti okrog ključnih tem. In domovi za starejše so zagotovo točka, kjer je potrebno nujno ukrepati. Meni, da med prioritete teme sodita še stanovanjska problematika in padanje članstva DU (posebej v Ljubljani). Anka Tominšek je dodala, da je dolgotrajna oskrba prioriteta družbe oziroma poleg zdravstva tudi ključna problematika. Andrej Gerenčer se je strinjal.

Tomaž Banovec je predlagal, da svet pregleda tudi načrte programe dela komisij ZDUS in da se vodstvu ZDUS predložijo prioritete v odločanje. Omenil je še, da se Memorandum 2018 dopolnjuje in modernizira in da bodo člani SS ZDUS pozvani k razpravi in pripombam.

Jožica Puhar je komentirala, da je program dela dober in zajema vse kar ZDUS počne. Strinja se, da se do naslednje seje določijo prioritete. V nadaljevanju je predstavila program mednarodnega sodelovanja 2020, pri čemer je izpostavila dobro sodelovanje z Ministrstvom za zunanje zadeve.

Rožca Šonc je predlaga, da se na naslednji seji predstavi socialni položaj starejših vključenih v program Starejši za starejše. Analiza bo podala odgovor na marsikatero vprašanje o revščini med starejšimi in neenakosti dostopa do pravic glede na kraj bivanja. Anka Tominšek je opozorila na članek Jožeta Kuhlja o gmotnemu položaju upokojencev v prihodnji številki revije Vzajemnost.

Branko Suhadolnik je kot pereče tematsko področje izpostavil varnost starejših v cestnem prometu. Opazna je tendenca starejših povzročiteljev prometnih nesreč. Pričakuje, da bo svet prispeval neke usmeritve na tem področju.

Milan Osterc je dejal, da vsebinsko pokriva področje izobraževanja, a kot predsednik Komisije za izobraževanje, informatiko in publiciteto, bo zastopal to širše področje.

Jožko Čuk se je strinjal, da mora vodstvo ZDUS postaviti prioritete, predvsem zaradi upravljanja in vodenja ter organizacijsko-kadrovskih kapacitet ZDUS, ki bi morale odgovoriti na vprašanje: Ali bomo sposobni izpeljati vse, kar se bomo dogovorili? Člani morajo biti skrbniki posameznega področja, ki ga spremljajo, vodstvo je pa tisto, ki mora dajati redne usmeritve. Glede prioritete ZDUS je še

STROKOVNI SVET

dodal, da ZDUS odpirajo številna področja, ki jih ne obvladuje, zato je potreben dogovor o prioritetah, določiti nosilce ter se dogovoriti, kako se bo področje tudi ter se dogovoriti, kako se bo področje tudi pokrivalo z drugimi.

Na predlog predsednika in članov je bil soglasno sprejet

Sklep št. 4: Plan dela za leto 2020 z aktualnimi vsebinski področji in plan dela na mednarodnem področju v letu 2020 se sprejmeta. Vodstvu ZDUS se predlaga, da med navedenimi vsebinskimi temami določi prioriteta področja.

Na predlog Rožce Šonc je bil soglasno sprejet

Sklep št. 5: Na dnevni red 3. redne seje se uvrsti predstavitev programa Starejši za starejše z analizo socialnega položaja skoraj 200.000 starejših vključenih v program.

Ad. 4

Jožica Puhar je seznanila s pobudo Tomaža Banovca, da se točka umakne z dnevnega reda iz vsebinskih razlogov. A ker je precej članov sveta novih, je na kratko predstavila ozadje dela v zvezi s Strategijo dolgožive družbe in pripravo njenega Akcijskega načrta.

Na predlog Jožice Puhar je bil soglasno sprejet

Sklep št. 6: Strokovni svet se je seznanil z informacijo, ki jo je podala Jožica Puhar glede trenutnega stanja v zvezi z Akcijskim načrtom Strategije dolgožive družbe. Nadaljnja razprava o novo oblikovanem akcijskem načrtu se uvrsti na dnevni red, ko bo aktualen.

Ad. 5

Tomaž Banovec je poročal v imenu Danila Škerbinka. Predlagal je, da se poročilo sprejme in da se pooblasti Tomaž Banovca, Danilo Škerbinek in eno od podpredsednic ZDUS, da gredo na Statistični urad RS in odprejo ta problem. To je tudi vprašanje Urada za starejše, ki ga nimamo.

Na predlog Tomaža Banovca sta bila soglasno sprejeta

Sklep št. 7: Poročilo Danila Škerbinka s posvetovanja »Podnebna kriza – vroči podatki«, ki je potekalo 28. 1. na Brdu pri Kranju na Statističnem dnevu 2020 v organizaciji SURS, se sprejme.

Sklep št. 8: Tomaž Banovec, Danilo Škerbinek in ena od podpredsednic ZDUS se zadalži, da na Statističnem uradu RS odprejo problematiko pomanjkanja podatkov in težave pri pridobivanju statistično urejanih podrobnejših rezultatov in kazalnikov za starejše od 65 let.

Ad. 6

Tomaž Banovec je dejal, da je še veliko odprtih vprašanj v zvezi s stanovanjskim zakonom. Meni, da je potrebno Resolucija o nacionalnem stanovanjskem programu 2015–2025 spremeniti oziroma dopolniti in zahtevati vsaj oblikovanje Sveta, kar določa ta resolucija. Podal je informacijo o projektu Javne najemne službe, preko katere bi starejši, ki imajo prazna ali prevelika stanovanja, pod posebnimi pogoji, leta oddali v najem.

Na predlog Tomaža Banovca je bil soglasno sprejet

Sklep št. 9: Strokovni svet se je seznanil z informacijo o aktivnostih ZDUS pri sprejemanju Stanovanjskega zakona in o delovnem posvetu z ranjivi skupinam ter podpira Komisijo ZDUS za bivanjski standard in Strokovni tim za razvoj, da področje strokovno spremlja tudi nadalje.

Ad. 7

Tomaž Banovec je seznanil, da je MOP pripravil Strategijo prostorskega razvoja RS do 2050, na katero se je odzval Strokovni tim za razvoj, ki predlaga, da se ZDUS aktivno vključi, s pisnim odzivom v imenu upokojencev. Opozoriti je potrebno na neskladja, ko se govori o varčevanju z energijo na eni strani, brez govora o potrošnji in o energetske revščini na drugi strani. Rok za oddajo pripomb je 15. 3.

Dolgoročno se bo ZDUS moral organizirati okrog podnebnih sprememb. Jožko Čuk se je strinjal, da dolgoročno gledano je to zahtevna in kapitalsko pomembna zadeva. Sicer meni, da je pripravljenosti med splošnim članstvom za ukvarjanje s tem področjem nizka, zato je pohvalil kompetentnost skupine, ki je pripravila gradivo.

Na predlog Tomaža Banovca je bil soglasno sprejet

Sklep št. 10: Strokovni svet predlaga vodstvu ZDUS:

- a.) ZDUS se aktivno vključi v aktivnosti in razprave, ki zadevajo razvojne politike, ki jih določa NEPN in z njim povezanimi področji (prostor, okolje, socialna politika ipd.) ter urejanjem demografskih politik s posebnim ozirom na starejša gospodinjstva.
- b.) Ustanovi se delovna skupina pri SS ZDUS, ki identificira in spremlja področja in razvojne politike, ki zadevajo ti dve področji po kriteriju vpliva na prihodnje življenje in status starejših ter njihovih možnih aktivnostih na tem področju do leta 2030.
- c.) Na Dnevni medgeneracijskega sožitja se pripravi poseben del posvečen tej problematiki in uporabna razumljiva pojasnila o nalogah na tem področju.
- d.) V tem času se težko opredelimo za neposredno dajanje predlogov (roki in splošna neusklajenost), Za oba dokumenta bo ZDUS zavzel vsaj formalna in načelna stališča v zvezi s položajem starejših gospodinjstev, upokojencev glede na sedaj ugotovljeno

STROKOVNI SVET

starostno in energetska revščino, na starostno neenakost ter razvoj teh problemov v prihodnje (delovne skupina).

- e.) Spremembe v oblikovanju vlade so pričakovane in tudi v sedanjih dokaj preseženih in nekoordiniranih razvojnih politikah, pričakujemo ustrezno rešitev sedaj neuspele koordinacije. ZDUS bo pozorno spremljal dogajanje.
- f.) Na vsakega od omenjenih dveh dokumentov ZDUS ustrezno, pripravi načelne pobude in manjši izbor konkretnih pripomb (Stimraz in vodstvo ZDUS-a).

Ad. 8

Miha Jazbinšek je na kratko predstavil problematiko fiktivne javne dražbe okrog URI Soča, ki je natančneje pojasnjena v dokumentu, ki je kot priloga št. 1 sestavni del zapisnika.

Na predlog predsednika in Jožice Puhar sta bila soglasno sprejeta

Sklep št. 11: Strokovni svet se je seznanil z informacijo Mihe Jazbinška glede problematike zemljišč v MOL, ki so potencialno primerna za gradnjo oskrbovanih stanovanj in domov za starejše.

Sklep št. 12: Strokovni svet generalno podpira vse iniciative, ki so skladne s programskimi vsebinskimi usmeritvami ZDUS in so usmerjene v skrb za starejše ljudi.

Ad. 9

Jožica Puhar je seznanila, da se je ZDUS želel sestati z evropskimi poslanci zaradi 3 bistvenih točk, ki so program Starejši za starejše, domovi za starejše in širitev kapacitet za letovanje starejših (Delfin), a se je razprava zavlekla s prvo točko. Pogovori še z drugimi evropskimi poslanci so v načrtu.

Na predlog Jožice Puhar je bil soglasno sprejet

Sklep št. 13: Strokovni svet se je seznanil s potekom prvega kroga razgovorov vodstva ZDUS z evropskimi poslanci, ki je potekal v Hiši EU v Ljubljani 31. 1. 2020.

Ad. 10

Dijana Lukić je na kratko povzela vsebino napovednika, kjer ZDUS napoveduje najpomembnejši okrogli mizi »Kje in kako živijo starejši v Sloveniji?«, o bivalnem standardu starejših, mobilnosti in različnih oblikah oskrbe in »Ali smo pripravljeni na spremembe?«, o alternativnih oblikah bivanja in potrebnih funkcionalnih

STROKOVNI SVET

prilagoditvah. Program informiranja, ozaveščanja in preventive bo potekal v času Tedna vseživljenjskega učenja in v sodelovanju z drugimi organizacijami.

Predgovor k temi v središču, ki je okoljevarstvo in podnebne spremembe, je napisal član Danilo Škerbinek. Kulturno-ustvarjalni program bo potekal v času Tedna ljubiteljske kulture, kamor sodi tudi Ustvarjalno stičišče, ki je največji projekt rokodelcev ZDUS. Izvode napovednika so prejela vsa DU.

Na predlog predsednika je bil soglasno sprejet

Sklep št. 14: Strokovni svet se je seznanil z vsebino Napovednika Dnevo medgeneracijskega sožitja 2020. Vsak član je prejel izvod napovednika.

Ad. 11

Milan Osterc je seznanil, da je ZDUS na pobudo Komisije za izobraževanje, publiciteto in informatiko članica Mreže nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo ter vključena v delovno skupino foruma Slovenske digitalne koalicije, kjer se je oblikovala Slovensko nacionalno deklaracijo za pospešitev digitalne preobrazbe mest, vasi in skupnosti v trajnostno usmerjeno pametno družbo, katere podpisnica je tudi ZDUS. Deklaracija je kot priloga št. 1 sestavni del zapisnika. Tomaž Banovec je vprašal, ali z dejstvom, da je ZDUS podpisnica deklaracija, lahko pričakujemo kakšno finančno podporo? Namreč ideje o računalniškem opismenjevanju starejših so že bile in pričakuje, da v kolikor ZDUS pristopi k podpisu takšnih deklaracij, da so predvidena tudi finančna sredstva za realizacijo. Milan Osterc je odgovoril, da so pogovori v teku, da lahko pričakujemo vključitev v izobraževanja.

Primož Hainz je podal kratko poročilo o udeležbi na 14. kongresu Športa za vse, ki je potekal od 29.-30. 11. in kjer je bil poudarke na vzgoji otrok za gibalno kulturo. Poročilo je kot priloga št. 2 sestavni del zapisnika.

Na predlog predsednika sta bila soglasno sprejeta

Sklep št. 15: Strokovni svet se je seznanil, da je ZDUS podpisnica Slovenske nacionalne deklaracije za pospešitev digitalne preobrazbe mest, vasi in skupnosti v trajnostno usmerjeno pametno družbo.

Sklep št. 16: Strokovni svet se je seznanil s poročilom o udeležbi predstavnika ZDUS (Primož Hainz) na 14. kongresu Športa za vse 2019 z delovnim naslovom Globalna športna dejavnost za zdravo družino.

Seja Strokovnega sveta se je zaključila ob 12.40.

Zapisa: Dijana Lukić
Izvršna vodja projektov in prireditev ZDUS

mag. Milan Krajnc
predsednik Strokovnega sveta

STROKOVNI SVET

V Ljubljani, 17. 02. 2020

Priloga št. 1: Urbanistične določnice na širšem območju URI – Soča po OPN MOL (Miha Jazbinšek).

Priloga št. 2: Slovenska nacionalna deklaracija za pospešitev digitalne preobrazbe mest, vasi in skupnosti v trajnostno usmerjeno pametno družbo.

Priloga št. 3: Poročilo o udeležbi na 14. kongresu Športa za vse (Primož Hainz).